

Ανιχνεύσεις στη νήσο Γιούρα

Εγκαταστάσεις περιβαλλοντικού προγράμματος
προστασίας και παρατήρησης ορνιθών

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ & ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»**

Αριθ. Εισ.: 5571/1

Ημερ. Εισ.: 24-07-2007

Δωρεά: Συγγραφέας

Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ-ΑΜ

2007

ΣΠΥ

Διπλωματική εργασία . Ελένη Σπυριδάκη . Επιβλέπων καθηγητής:

Σπύρος Παπαδόπουλος

Ανιχνεύσεις**στα Γιούρα**

Εγκαταστάσεις περιβαλλοντολογικού προγράμματος προστασίας και παρατήρησης ορνιθοπανίδας

της Ελένης Σπυριδάκη

επιβλέπων καθηγητής: Σπύρος Παπαδόπουλος

Περίληψη

Η νήσος Γιούρα, ανήκει στο σύμπλεγμα των Β. Σποράδων (ΒΔ. Αιγαίο). Η πρόσβαση, γίνεται με αλιευτικό σκάφος, που έχει τη δυνατότητα, να πλησιάσει ένα από τα δύο σημεία ελλιμενισμού (ΒΔ - ΝΔ). Οι επισκέπτες κινούνται ακολουθώντας τα χαραγμένα μονοπάτια για την άνοδο στις απότομες πλαγιές. Οι κτισμένες εγκαταστάσεις σε απάνεμο σημείο του νησιού, έχουν θέα στο αρχιπέλαγος των Σποράδων.

Τα Γιούρα είναι προστατευμένος βιότοπος, μέρος του μεγάλου εθνικού θαλάσσιου Πάρκου των Β. Σποράδων και αποτελεί ένα από τα τελευταία σημαντικά καταφύγια της μεσογειακής φώκιας και δύο ομάδων ορνιθοπανίδας των αρπακτικών και θαλασσοπουλιών. Η μελέτη του τοπίου και η αναζήτηση σχέσεων ανάμεσα στις φυσικές παραμέτρους, οδήγησε στην πρόταση για δημιουργία σταθμού περιβαλλοντολογικού προγράμματος προστασίας και παρατήρησης της ορνιθοπανίδας με λειτουργικό πρόγραμμα, που δεν απαιτεί μεγάλο αριθμό συμμετεχόντων. Στις εγκαταστάσεις συμπεριλαμβάνονται χώροι φιλοξενίας, εργαστήρια αποστολής δεδομένων, χώροι φύλαξης πτηνών, χρήση πάνελ για ρεύμα - φωτοβολταϊκών, συγκρότημα παρατηρητηρίων, εγκαταστάσεις ελλιμενισμού στα σημεία πρόσβασης στο νησί.

Ο τόπος είναι οριακά "έρημος" σε σύγκριση με τα περιβάλλοντα του σύγχρονου τρόπου ζωής. Σε ένα αμιγές φυσικό περιβάλλον σαν αυτό, ο σχεδιασμός επιχειρεί να λειτουργήσει ως ένας τρόπος αποκάλυψης και διεκρίνησης αυτού που ήδη υφίσταται. Η μορφολογία των επεμβάσεων ακολουθεί την μορφολογία του εδάφους και τη φορά των χαράξεων της φύσης και των ανθρώπων του παρελθόντος (μονοπάτια). Τα παρατηρητήρια ακολουθούν το ανάγλυφο της ανατολικής και διατάσσονται κλιμακωτά. Διατηρούν ανοιχτά περάσματα εισόδου και εξόδου. Ανοιχτά κάδρα κορυφών από τη μεριά της εισόδου και γραμμές του ορίζοντα ουρανού και θάλασσας στις εξόδους αντίστοιχα. Η συγκεκριμένη προσπάθεια στοχεύει στο να λειτουργήσουν τα σημεία τα επεμβάσεων όχι ως πύλες ή όρια, αλλά ως πεδία «κινήσεων». Το σώμα κινείται στο νησί, ακολουθώντας τις πτυχώσεις του τοπίου.

Οι πτυχώσεις και οι υψές των υλικών που περιβάλλουν το κινούμενο σώμα, προσδιορίζουν τις δράσεις και οδηγούν σε γενετική διαδικασία της μορφής.

title : **Traces in [Gioura] island** Settlements for environmental program of protection and observation of seabirds and birds of prey.

Eleni Spyridaki

Supervisor: Spiros Papadopoulos

Summary

Gioura is a Greek island located in the central-northwest Aegean. There are two ways to approach the island (NW-S side). The existing settlement is seated in a protected area from the weather conditions and has a wide view to the archipelago. Part of the settlement is wrecked. The place is "deserted" in terms of modern way of life.

In the area of Gioura, has been established in 1992, the first National Marine Park in Greece, that includes extensive islands and sea regions, of the broader island complex of Alonissos, with particular natural, morphological and geographical characteristics. The area constitutes one of the last important Mediterranean shelters of the seal monachus-monachus and some seabirds and birds of prey. The study of the landscape and the research on the relations between the natural parameters, led to the subject approach and the program operation.

The functional program does not require a big number of participants. Observatory units, laboratories, facilities for bird treatment, solar collector panels, access points to the island.

In a purely natural environment the design process attempts to reveal and define what already exists. The morphology of the interventions follows the morphology of the ground and the traces of the people from the past (paths). This effort aims to make the interventions points function not as gates or limits, but as fields of movement. The eye turns to every direction, locates the structure and looks through the slot the introvert system.

The body moves in the island, follows the form of the landscape. The folding and the textures that surround the moving body, determine

Ανιχνεύσεις
στη Νήσο Λιούδα

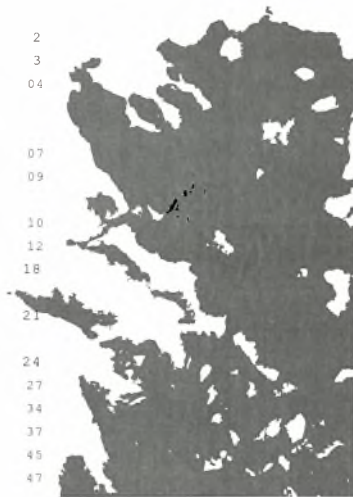
ΠΡΟΟΤΙΟ

ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ

Ανιχνεύσεις στη νήσο Γιούρα

Εγκαταστάσεις περιβαλλοντικού προγράμματος προστασίας και παρατήρησης ορνιθοπανίδας

00. Γιούρα-Β. Σποράδες	2
01.	3
01 Πλάνο προσέγγισης	04
02 Φυσικά χαρακτηριστικά	
Εθνικό θαλάσσιο πάρκο Β. Σποράδων	07
Τοπογραφία	09
03 Δίπολο Τοπογραφίας - Ορνιθοπανίδας	10
04 Χώροι προγράμματος	12
02. Περί Τοπολογίας	18
03. Από την τυπολογία στην τοπολογία	21
04. Εγκαταστάσεις_	24
01 ΒΔ ελλιμενισμός	27
02 Οικισμός	34
03 Παρατηρητήρια	37
04 Διαδρομές . Μονοπάτια	45
05 Ν ελλιμενισμός	47
05. Μετασχηματισμοί τοπίου	50

Το νησιωτικό σύμπλεγμα των Βορείων Σποράδων εκτείνεται βόρεια της Εύβοιας και ανατολικά της χερσονήσου του Πηλίου, στη βορειοδυτική πλευρά του Αιγαίου Πελάγους. Στο σύμπλεγμα ανήκουν τα νησιά Σκιάθος, Σκόπελος, Αλόνησος, καθώς και οι νησίδες και βραχουησίδες Περιστέρα, Αδελφοί, Κυρά Παναγιά, Γιούρα, Σκάτζουρα, Πισίρι και Γαθούρα, οι οποίες είναι ακατοίκητες.

Εικ. χάρτης Ελλάδας - Β. Σποράδων

Αποβίβαση ΒΔ σημείο ελλιμενισμού

00. Γιούρα-Β. Σποράδες

Εξ αεροπορίας 2 ναυτικών μιλίων

περίπου, προς τα ΒΑ της Κύρα-Παναγιάς βρίσκεται το νησί Γιούρα. Οι αρχαίοι Έλληνες ονόμαζαν το νησί Γερόντια. Το νησί παρουσιάζεται βραχώδες, δύσβατο. Η γεωγραφική μορφολογία και η υποτυπώδης κατοίκησή του, ίχνη μοναστηριού, ίχνη φυλακίων, εγκαταλειμμένα και σύγχρονα κυνηγητικά καταφύγια, κατασκευάζουν γρήγορα κάποια μυθολογία της ερημιάς. Το νησί μοιάζει με τεράστιο βραχώδη όγκο και αποτελεί βιότοπο για σπάνια είδη ζώων και πουλιών. Στις θαλασσινές σπηλιές βρίσκουν καταφύγιο οι μεσογειακές φώκιες monachus-monachus, ενώ ψηλά στα γκρεμνά φωλιάζουν ζευγάρια του είδους των γερακιών, Μαυροπετρίτης, Σπιζαετός, Πετρίτης και αγιολαύροι.

εικ, αεροφωτογραφία
(Σιρατιωνική Υπηρεσία Σιρατού)

Ιδιαίτερο στοιχείο της μορφολογίας των νησιών είναι η ύπαρξη σπηλαίων.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το «σπήλαιο του Κύκλαπα» που βρίσκεται στο εσωτερικό του νησιού στη Δ πλευρά. Παρουσιάζει διαφορά ύψους 22 μέτρα και άνοιγμα γύρω στα 10 μέτρα. Στο σπήλαιο υπάρχουν σχηματισμοί σταλακτιτών και σταλαγμιτών και έχει αποδειχτεί χώρος αρχαιολογικής αξίας. Πρόσφατες ανασκαφές έφεραν στο φως λείψανα ανθρώπινης δραστηριότητας -όπως σστέινα αγκίστρια, υπολείμματα τροφών κ.α.- που χρονολογούνται από το 9000 π.Χ.

εικ, φωτογραφίες από την προσβαση στο σημείο

Τρεις νησίδες βρίσκονται στο πέρασμα ανάμεσα στα Γιούρα και την Κυρά Παναγιά. Το μεγαλύτερο, η Τραμίζα ή Πράσσα προς τα ΝΑ, είναι ψηλό με απόκρημνες ακτές. Στη μέση το μικροσκοπικό Κουμπί και δίπλα προς τα ΒΔ το επίπεδο και χαμηλό νησάκι του Βακπού.

Αξιοσημείωτη είναι η ύπαρξη σκολιτών και πολλών υφάλων, καθώς και άλλων βαθύτερων ανυψώσεων του βυθού, ενώ το βάθος του νερού γύρω είναι σημαντικό.

<ΥΠΕΚΩΔΕ, 1996>

01.

Το ταξίδι από το ύδαο στην Αλόνησσο διαρκεί τρεις ώρες με το δελφίνι ενώ χρειάζονται τρεις επιπλέον ώρες με το αλιευτικό σκάφος για την άφιξη στα Γιούρα.

Δεν υπάρχει προβλήτα στο νησί και η μόνη δυνατότητα πρόσβασης με το σκάφος είναι από τα τα δύο σημεία ελλιμενισμού ένα στη ΒΔ και ένα δεξέρα στη ΝΑ βραχώδη πλευρά του νησιού.

Ετη ΝΔ πλευρά το μεγάλο βάθος της θάλασσας δεν επιτρέπει την σταθερή αγκυροβόληση.

Οι επιβάτες κατεβαίνουν στο νησί και κινούνται ακολουθώντας το μονοπάτι για την άνοδο στην απότομη πλαγιά.

01. Πλάνο προσέγγισης **ΕΝΕΡΓΟ ΚΕΙΜΕΝΟ**

Η πράξη της κατασκευής μπορεί να μην οδηγήσει στη δημιουργία μιας δομής που είναι θεμελιωκά διαφορετική από τα χαρακτηριστικά του γύρω τόπου, αλλά σε αυτή που εμφανίζεται ως ξεκοθάρισμα και αποκάλυψη της ίδιας τη γης. Η αρχιτεκτονική κατά αυτή την έννοια δεν είναι η διαδικασία δημιουργίας κάτι νέου, αλλά ο μετασχηματισμός αυτού που ήδη υφίσταται σε μια μορφή η οποία αποδέχεται το σπλάι της ανθρώπινης παρέμβασης.

Υποθέτει ότι επιδίωξαν μας περιβάλλει δεν είναι μόνο μια φυσική εμφάνιση, αλλά παράλληλα, ένα κείμενο ή σύστημα σηματοδότησης που μπορεί να γίνει κατανοητό μέσω της ανίχνευσης του αναγνώστη, του ξεδιπλώματος της σειράς του, ή της ανάγνωσης των κωδών του.

Ένα κινητό "κείμενο" ή "υφή" είναι αυτό που θέτει το επίπεδο, "την γλώσσα ή τον τόπο" του κειμένου. Η κωδικοποίηση είτε ως λέξεις, είτε ως πέτρας θα πρέπει να θεωρείται ως μια προσπάθεια ενσκόλησης, κριτικής και αποδόμησης του εδάφους.

"Ξεδιπλώμα του κειμένου της γης"

Ανάγνωση ως κείμενο του τόπου

εικ. ΒΔ σημείο ελλειμματισμού

Σε ένα αμιγές φυσικό περιβάλλον ο σχεδιασμός επιχειρεί να λειτουργήσει ως ένας τρόπος ξεθάψης και διεκκρίνισης αυτού που ήδη υφίσταται.

Ακολουθείται το ανάγλυφο του εδάφους, πλάθοντάς το μόνο για να γίνει ακόμη πιο ξεκάθαρο.

εικ. πρώτες αρχιτεκτονικές προτάσεις μετά τον σεισμό του 1961

εικ. τελική επιλογή του 1968

>the visuality is a scene

>a theatre to create worlds and write scripts

01.02 Φυσικά χαρακτηριστικά Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Β. Σποράδων

Η προστατευμένη περιοχή (IBA-Important Bird Area, βιότοπος Corine, SPA (Special Protected Area), αποτελείται από τη νήσο Αλόνησσο, το ΒΑ τμήμα της Σκοπέλου και τις ακατοίκητες νησίδες Περιστερά, Αδελφοί, Κυρά Παναγιά, Γιούρα, Σκάτζουρα, Πιαέρι και Φαθούρα.

Απόκρημνα βράχια και βραχώδεις νησίδες μακριά από τις ακτές.

Τα νησιά είναι είτε γυμνά, είτε το μεγαλύτερο μέρος καλύπτεται από χαμηλή βλάστηση.

<Κλιματολογικές συνθήκες>

Ο τύπος του κλίματος είναι μεσογειακός με μέτριο και βροχερό χειμώνα, άροκρατη άνοιξη, ξηρό-θερμό καλοκαίρι και άροκρατο φθινόπωρο.

Οι ελάχιστες θερμοκρασίες παρατηρούνται τον Ιανουάριο και οι μέγιστες τον Ιούλιο, με μέση ετήσια θερμοκρασία 16, 70 C. Η πιο βροχερή περίοδος είναι το διάστημα Σεπτεμβρίου - Φεβρουαρίου και ιδιαίτερα οι μήνες Σεπτέμβριος και Δεκέμβριος

Εικ. φωτογραφίες από την περιοχή-04-05

Το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο αντιπροσωπεύει ένα μοναδικό σύμπλεγμα βραχών και θαλάσσιων μεσογειακών οικοτόπων.

Φιλάγγει πολλά είδη φυτών και ζώων μεταξύ των οποίων και ενδημικά, σπάνια ή προστατευόμενα είδη.

Οι πολυήθικες σπηλιές και οι παραλίες που σχηματίζονται μεταξύ των απότομων βραχώδων ακτών αποτελούν ιδανικά καταφύγια της μεσογειακής φύσης, της οποίας ο πληθυσμός στην περιοχή εκτιμάται ως ο σημαντικότερος της Μεσογείου.

Αξιόλογη είναι η ερπετοπανίδα της περιοχής που περιλαμβάνει σπάνια και προστατευόμενα είδη.

Η ορνιθοπανίδα είναι πλούσια σε είδη και περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό μεταναστευτικών πουλιών καθώς και πολλά είδη που αναπαράγονται στην περιοχή. Οι θαλάσσιοι βιότοποι χαρακτηρίζονται από αφθονία ειδών. Η υψηλή ποικιλότητα των θαλάσσιων ειδών οφείλεται κατά ένα μέρος στην ποικιλότητα των θαλάσσιων οικολόγων και στην έλλειψη ρύπανσης. Το γεγονός αυτό κάνει την προτεινόμενη περιοχή σημαντική από συστηματική και ζωογεωγραφική άποψη.

Η πλούσια χασμοφυτική βλάστηση που περιλαμβάνει πολλά ενδημικά είδη, έχει μεγάλο φυτογεωγραφικό και οικολογικό ενδιαφέρον. Υπάρχουν είδη που εξαπλώνονται στο Ν Αιγαίο, για τα οποία η Γιοούσα αποτελεί το βορειότερο άκρο εξάπλωσής τους.

1990: ΚΑΙΣΑΡΗΣ, 1997:

εικ. αβίτσα -μάστιγος 106-

Φυσικά χαρακτηριστικά τοπογραφία

εικ. άνοδος από το ΒΔ σημείο ελλειψισμού

Οι παρατηρήσεις στο τοπογραφικό διάγραμμα της κλίμακας 1:5000, εντοπίστηκαν οι χαραξίσεις του τοπίου που ορίζουν τις διαδρομές των βρόχινων νερού, τις κορυφές του, δύο φυσικά μονασπία, ένα στα 100 μέτρα και ένα στα 360 μέτρα από τη θάλασσα, που εννοσιούν τις παραπάνω επιστημόνατες.

Καθώς και σε κάποιες περιπτώσεις μονασπία ήδη χαραγμένα από ανθρώπους, με οι πιο βυττες διαδρομές που σχηματίστηκαν με την πάροδο του χρόνου.

Γίνεται φανερό ότι ένα από τα πλέον έντονα χαρακτηριστικά της μορφολογίας του νησιού, είναι το τόξο των κορυφών που σχηματίζεται στα ανατολικά του νησιού.

Μια έντονα γκρεμιάδης αλαγία, με κορυφογραμμές που φτάνουν τα 560 μέτρα σε ύψος.

Την παρατήρηση αυτή έρχονται να συμπληρώσουν δύο νοητές, κάθετες στο τόξο χαραξίσεις που εννοσιούν κορυφές, μία στο νότιο και μία στο βόρειο τυβρα της νήσου, στα 200 μέτρα και στα 500 μέτρα περίπου αντίστοιχα.

- <
- δισγράμματα <
- αεροφωτογραφίες <
- μακέτα σε κλίμακα 1:5000 <

εικ. ιόξο κορυφών

01.03 Δίπολο τοπογραφίας-οριζοντίδας

Η μελέτη των τριών και η αναζήτηση ομοιοτήτων στους φυσικούς χαρακτήρες, οδηγούν στην κερύγγιση των θέσεων και στη λειτουργία του προγράμματος.

Η κλίση Στόμα αποτελεί στάση ορεινών ποταμών, που φιλιόταν, αναπαύονται, ξεφορμαίνονται στους ορεινούς όγκους της, τα κείνη κατά τις αποκομμένες ως κλίμακας οριζοντίδας ανακάλυψε μια από τις σημαντικότερες παραμέτρους του έργου, το κλίμα στο επίκεντρο του, αναβιολογικού ενδιαφέροντος.

την ίδια προσπάθεια περιελάττει, κατάλληλα κριτήριο κατανομής, ομοιοτήτων προγράμματος δικτύων και προσαρμογών οριζοντίδων.

Πολλοί, Τυμάρτες, Επικυβόλας κ.α.

Τρένα προγράμματος οριζοντίδας, κέρτος στόμα.

προστασία και παρατήρηση ορνιθοπανίδας 01.04. Χώροι προγράμματος

Δημιουργία σταθμού που δεν απαιτεί μεγάλο αριθμό συμμετεχόντων, 2-3 μόνιμοι ερευνητές και περιθώριο φιλοξενίας 20 εθελοντών στη διάρκεια των μηνών από Μάιο έως Οκτώβριο.

>δρακτυλιώσεις πτηνών για μελέτη και αποστολή σήματος

παρατήρηση και καταγραφή <

αποστολή δεδομένων στα κέντρα έρευνας <

συντήρηση και παρακολούθηση της τεχνολογίας καταγραφής των περασμάτων <

Συνοπτικά προκύπτουν τα ακόλουθα <από Νότιο προς Βορρά>:

πρόσβαση στα νησιά <αποβάθρες στη Ν πλευρά>, <σταθμός φόρτωσης> <

αποθήκες <

συγκρότημα παρατηρητηρίων (σταθμός 1) τοπίου και ορνιθοπανίδας <
<εργαστήριο αποστολής δεδομένων (υπολογιστές), κουζίνα, λουτρό, 1 δωμάτιο φύλακα

(2 κλίνες-WC), χρήση πάνελ για ερέμα – φωτοβολταϊκών>

συγκέντρωση στοιχείων scanning (σπεθμός 2) <

<SCAM1, SCAM2>

μονοπάτι πεζοπορίας, αλήγη σε πλάτωμα <

πλατεία μαζικής εκπαίδευσης σε ανέμεμο σημείο μεταξύ του Η κλιμακωτού και του υπάρχοντος οικισμού <

<κατεύθυνση-κλιμακωτό για τις δραστηριότητες>

υπάρχον οικισμός <

<δραστηριότητα για συγκέντρωση βρόχινου νερού, δεξαμενή 2, δημιουργία πρόσθετων εγκαταστάσεων με επιφάνειες φωτοβολταϊκών>

μονοπάτι πεζοπορίας, αλήγη σε πλάτωμα <

χώρος οδοού κλιμακωτού δωματίου πλάτους <

πρόσβαση στα νησιά <αποβάθρες στη ΝΔ πλευρά <

<κτιστός χώρος (υποδοχή επισκεπτών-λουτρό), κτιστός χώρος (δωμάτιο φιλάκου-MC-κουζίνα-Ι ΚΑΙΝΗ), <

αποθήκες καισιμύων, δεξαμενή νερού>

είκ, δένειο τμήμα της νήσου

Τόπος ορισκό "έρημος" από εντάσεις
«πετρβάσεων, ήχων», και' αναλογία στα
περιβάλλοντα φιλοζενίας του σύγχρονου
τρόπου ζωής.

"Έρημος" τόπος,

να αποκασιάν, από αυτά που σε σχέση με

τον τρόπο ζωής των κροάνων(αν δια της

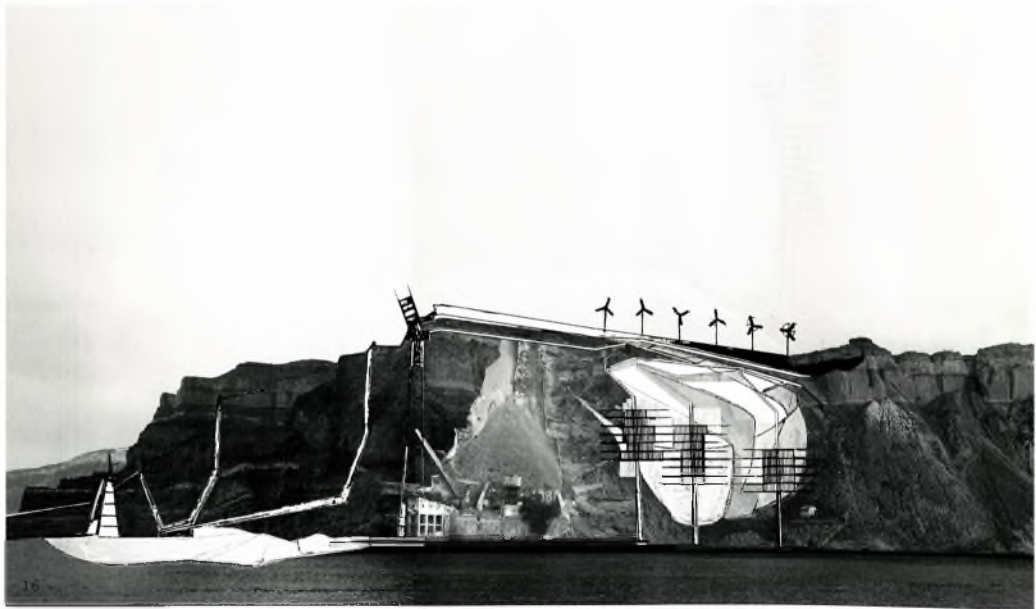
απουσίας τους.

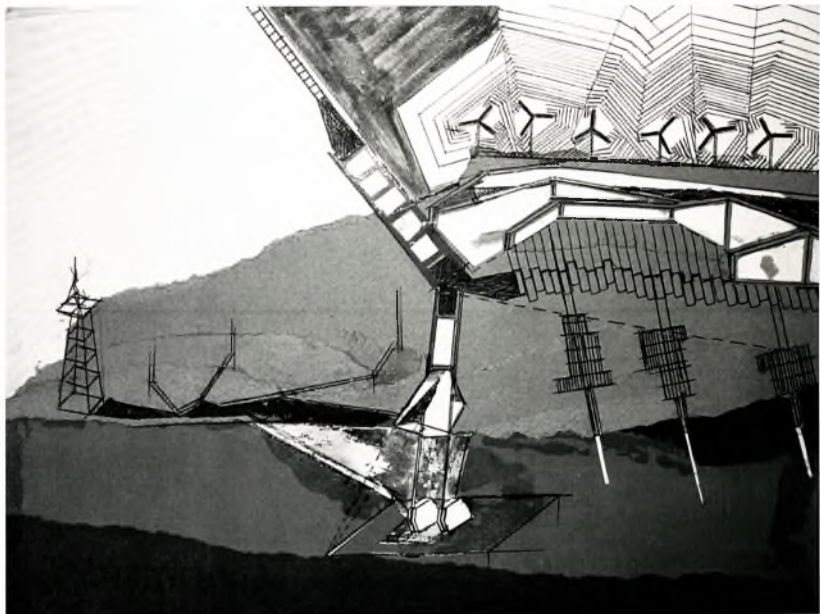

βόρειο άκρο
σιωπηροί τόποι

02. Περί τοπολογίας Σχηματοποίηση

Ο σχεδιασμός γίνεται λαμβάνοντας υπόψη τις δυνάμεις και τις αρχές που συγκροτούν το φυσικό περιβάλλον, μέσα στο οποίο καλείται να ενταχθεί.

Διαμέσου της σχηματοποίησης επιχειρεί να εντάξει τις αναγνώσεις του τοπίου.

<Τα δύο αντιθέτως στοιχεία στα ίδιο σχεδιαστικό επίπεδο>

<η σχηματοποίηση είναι η σχεδιαστική μεθερμηνεία των συνδεδεμένων – συνθετικών στοιχείων της φύσης κάνοντας χρήση των αρχιτεκτονικών δυνατοτήτων αντίληψης και αναπαράστασης του χώρου>.

είτε δημιουργώντας υπόσκαφες κατασκευές,

είτε ξεδιπλώνοντας το εδαφικό ανάγλυφο,

είτε ακόμη ανασυγκροτώντας το ίδιο το έδαφος,

ορίζοντας νέες τοπογραφίες που χαρακτηρίζονται από οργανικές, ρευστές δομές>

<Entropy And The New Monuments, Robert Smithson>.

για τους καλλιτέχνες της land art.

PHOTOGRAPHY, "asphalt on eroded cliff", Robert Smithson

<Τα λάθη και τα αδιέξοδα συχνά σήμαιναν κάτι περισσότερο από άλλα λυμένα
προβλήματα.

Ερωτήματα σχετικά με τη μορφή, όσα και με το περιεχόμενο

(το «περιεχόμενο» εδώ απέναντι στη «μορφή»),

φαίνονταν απελπιστικά ανεπαρκή>

ε.κ.κ., Σχεδιαστικές προσγγιγίες - 05-06,
Η εποχή ελλειψισμού

<Τα προβλήματα είναι άχρηστα καθώς αντιπροσωπεύουν αξίες που δημιουργούν τη ψευδαίσθηση του σκοπού>

<Το πρόβλημα της κωροφής ενάντια του περιεχομένου> για παράδειγμα, οδηγεί σε διαλεκτικές αντιπατάς που γίνονται, στην καλύτερη περίπτωση, φερμαλιστικές αντιπράσεις ενάντι στο περιεχομένου>

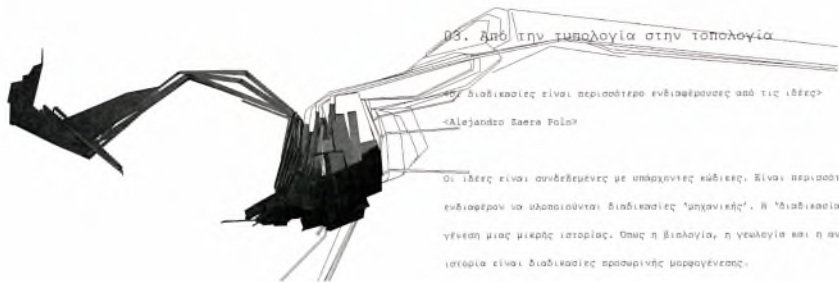
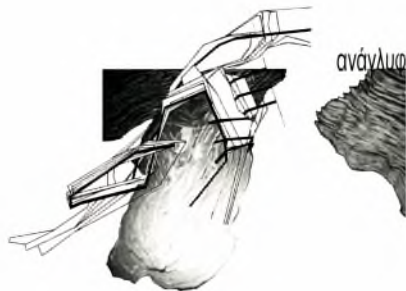
<The awareness of the ultimate collapse of both mechanical and electrical technology has motivated these artists to build their monuments to or against entropy. As LeWitt points out, "I am not interested in idealizing technology." LeWitt might prefer the world "sub-monumental," especially if we consider his proposal to put a piece of Cellini's jewellery into a block of cement. An almost alchemic fascination with inert properties is his concern here, but LeWitt prefers to turn gold into cement>

<Η κατάληξη μιας τέτοιου είδους αρχιτεκτονικής ίσως να είναι η σχηματοποίηση και η μόρφωση της ίδιας της γης. Οι καλλιτέχνες της land art (ή earth art) άνοιξαν το δρόμο προς μια ελάττωση της παρουσίας των ανθρώπινων σημείων μέσα ή πάνω στη γη>

> "γλυπτική στο διευρυμένο πεδίο"

<Rosalind Krauss, "Sculpture in the Expanded Field", περιοδικό October, no 8, 1979>

03. Από την τυπολογία στην τοπολογία

"Οι διαδικασίες είναι περισσότερο ενδιαφέρουσες από τις ιδέες"

<Alejandro Saenz Polin>

Οι ιδέες είναι συνδεδεμένες με υπάρχοντες κώδικες. Είναι περισσότερο ενδιαφέρον να υλοποιούνται διαδικασίες 'μηχανικής'. Η 'διαδικασία' είναι η γένεση μιας μικρής ιστορίας. Όπως η βιολογία, η γεωλογία και η ανθρώπινη ιστορία είναι διαδικασίες προσωρινής μορφογένεσης.

θρίσμός των σημείων των επεμβάσεων, εύρεση αυτών σε συνδυασμό με την παρατήρηση αεροφωτογραφιών και τον συσχετισμό τους με φωτογραφίες

Η μορφολογία των επεμβάσεων ακολουθεί την μορφολογία του εδάφους και τη φορά χαράξεων που ακολουθούν πορείες, μονοπάτια, που δημιουργήθηκαν με την πάροδο του χρόνου από τη διαδρομή του βρόχινου νερού στην έξοδο του στη θάλασσα και μαζοπατιών ήδη χαραγμένων από ανθρώπους, ως οι πιο βαθιές διαδρομές που σχηματίστηκαν με την πάροδο του χρόνου.

‘Ό, τι αποκαλούμε μορφή είτε είναι φυσική είτε τεχνητή, είναι το μόνο ορατό αποτέλεσμα ‘συνδιαλλαγών’ ολοκληρωμένων

ή ανολοκληρωτών δυνάμεων μεταλλαγής’.

Η διαδικασία σχεδιασμού είναι σαν ανάπτυξη ‘σωμάτων’, υποβαλλόμενων σε δυνάμεις και κατευθύνσεις.

τα “κτιστά” λειτουργούν ως ‘processors’ πληροφορίας

Η συγκεκριμένη προσοδότη σάχκενι στο να λειτουργούν τα σμερία τα εαμβόσεων
όχι ως πόλες ή όρια, αλλά ως κενία κινήσεων όπου οι "πρόγραμματικές κρήσεις" να
μη τρέθουν ως διαδοχή χώρων με λιγότερο ή περισσότερο καθορισμένα όρια,
αλλά να αρθρωθούν σε συνεχόμενες διακλαδώσεις κατά μήκος του ανωλήματος
κυκλοφορίας.
Δηλαδή το διάγραμμα κίνησης να λειτουργεί ως κατασκευή "συμπλεκόμενων" τα οποία
να επιτρέπουν πολλαπλές πορείες ειστροφής.

αποβιβάσεις), ακολουθείς διαδρομές, είσαι στο νησί <

το νησί δεν υπάρχει, υπάρχει το σμερία του <

η γνώση που εξαρτάται σαν σέτρωμα <

εικ, Βά σμερία ελλίμενισμού, ψηφιακή επεξεργασία εικόνας-01-07

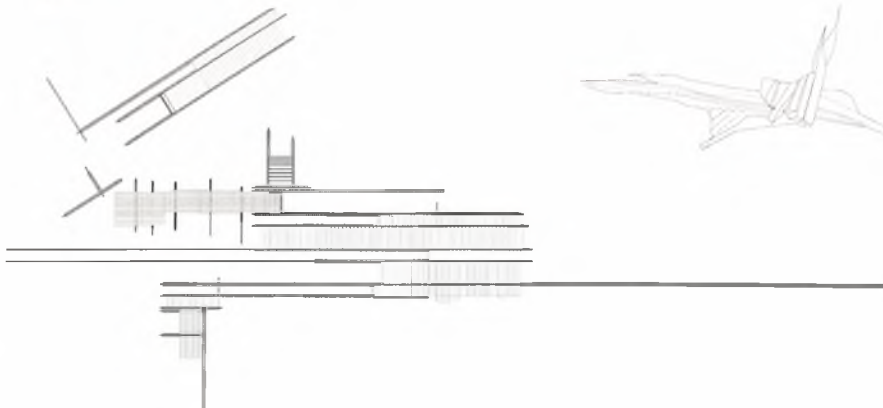
σήμα για να σταλεί <

Λογική γιας συνεχούς αναπίεσης

04. Εγκαταστάσεις

Από τις αποβάθρες στο μικρό όρμο στα ΝΔ του νησιού ξεκινά μονοπάτι που οδηγεί στις κτισμένες εγκαταστάσεις ανάμεσα στα δυο σημεία ελλιμενισμού (ΒΔ, Ν).

Εντοπίζεται η πορεία, βάσει της μορφολογίας του ανάγλυφου του νησιού από το ένα άκρο στο άλλο και με αντίστοιχη διαδικασία εντοπισμού αναδεικνύονται στάσεις που φέρουν κατασκευές ως σημεία κατοίκησης.

εικ. Βά σημείο κλημενισμού σχεδιστικές προσεγγίσεις-01-07

04.01 Βορειοδυτικός ελλειμενισμός εγκαταστάσεις

Το βλέμμα στρέφεται σε κάθε κατεύθυνση,

ενταπίζει την κατασκευή,

κοιτάζει από τη σχισμή, κλειστό σύστημα με βλέμμα στον τόπο.

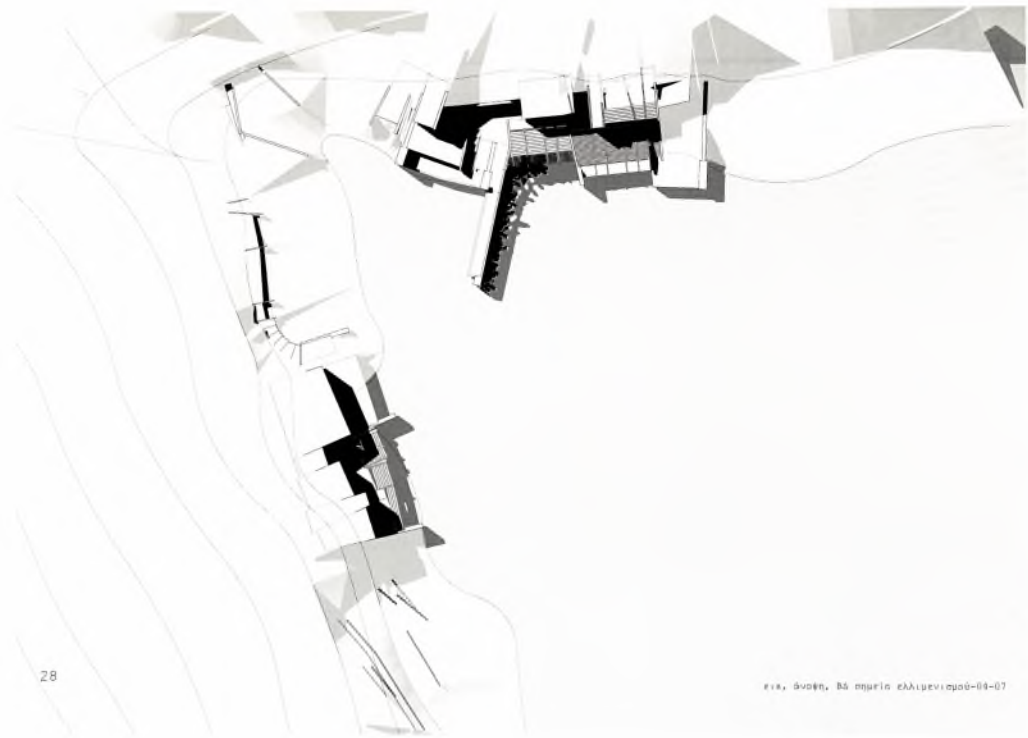
Αντιμετώπιση του χώρου ως αποτέλεσμα της δράσης κυματισμών, αναπλάσεων, συμπατήσεων.

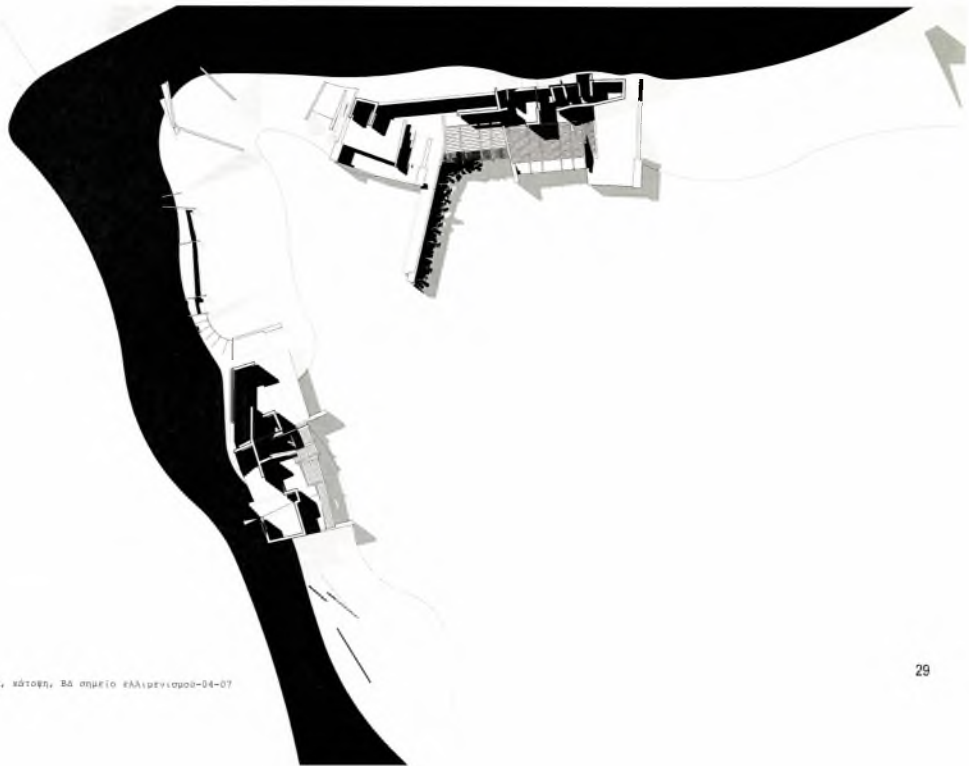
> σχισμές – επενδύσιμη απόκρυψη “πραγματικής γης”

> η παρουσία της κατασκευής ορίζει την ανάγνωση του τοπίου ως ανάγκη

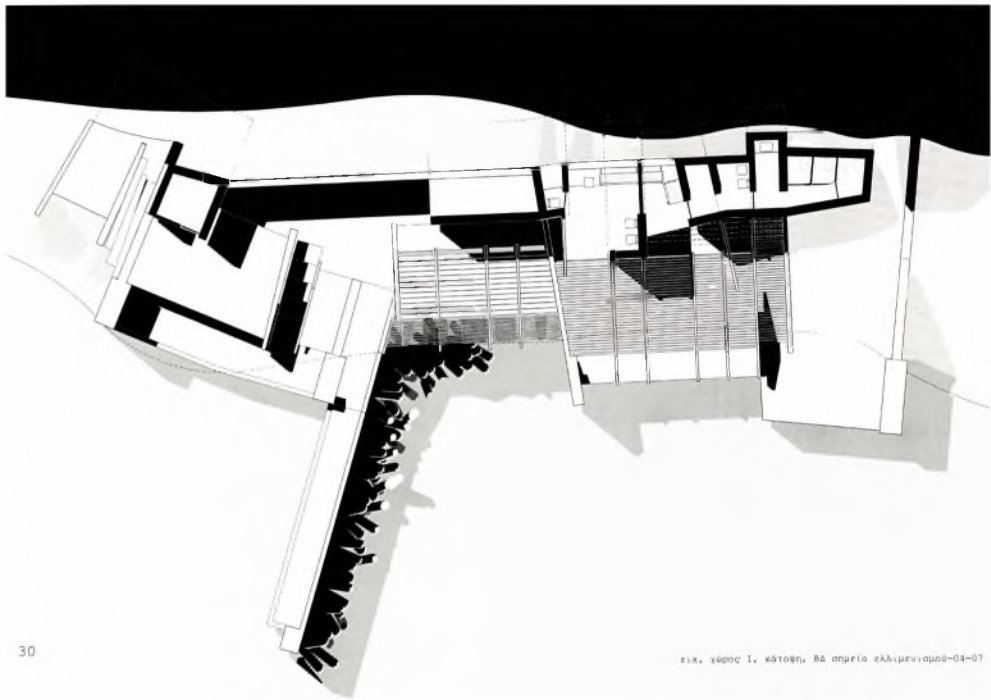
> η ευθεία γραμμή είναι το τεντιμένο σκοινί

ε.κ.κ. κάτοψη, ΕΔ σημείο #Αλιεργισμοῦ-04-07

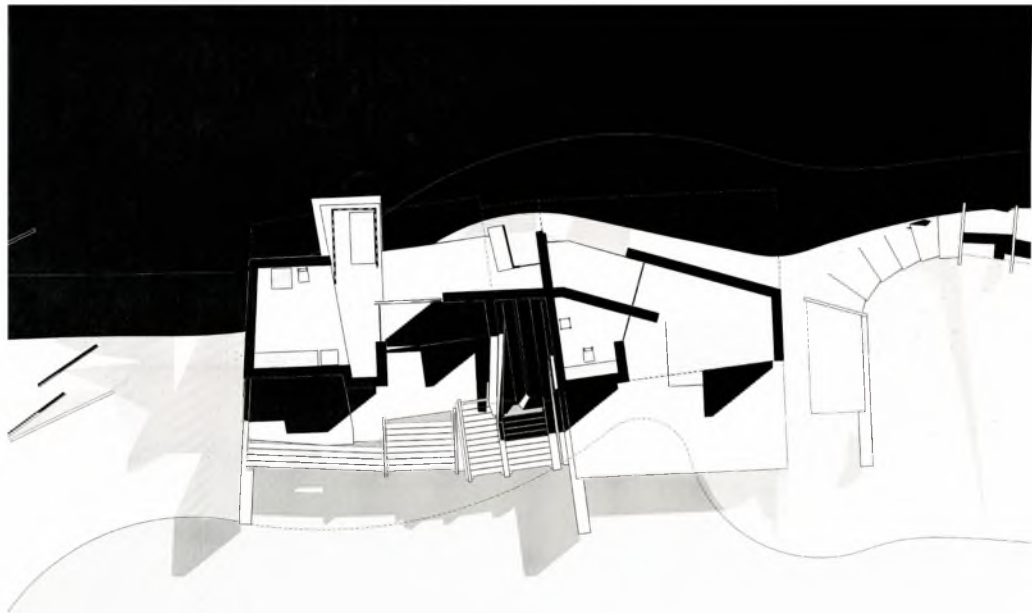
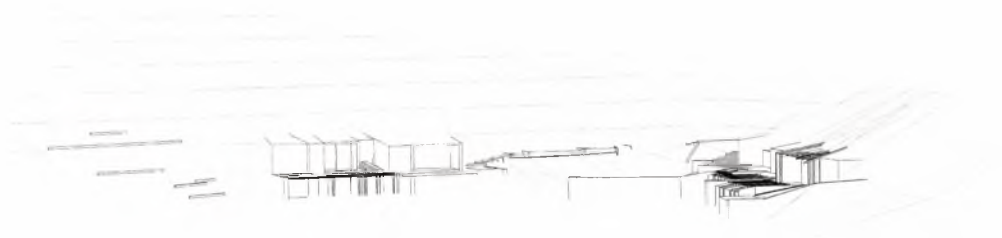
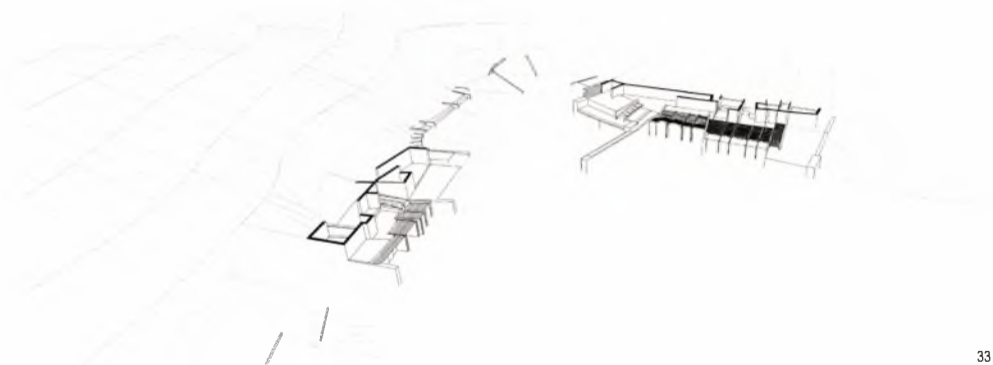

Fig. 2, space 2, section, AA point ellipsismos-04-07

04.02 Οικισμός

Οι κτισμένες εγκαταστάσεις σε απόλυτα σημείο του νησιού, έχουν
θέα στο αρχιπέλαγος των Σποράδων.

Περίληψάνουν ένα κτισμένο σύνολο

Στα εγκαταλείψιμα στί: από την πρώτη εγκατάσταση των
φιλάκων μαζί με τα κρείδια μιας πέτρινης και μιας λαμαρινένιας
δεξαμενής και ένα κατάλυμα για τα σκυλιά συνοδείας στο κυνήγι.

Το δεύτερο σύνολο είναι περιφραγμένο από σόρα και κατά
κρίο λόγο με πέτρινη μάντρα από παλιά χρήση, είθνα του
μοναστηριού.

Στο κεντρικό της περιφράξης υπάρχει η εκκλησιά του
μοναστηριού επισκευασμένη, χώροι κατοίκησης των φιλάκων, αλλά
και κατάλυμα για τη φιλοξενία δέκα κινήτων.

εικ, ψηφιακή επεξεργασία φωτογραφιών-11-08

αυτό είναι αποτέλεσμα επανάχρησης με σοβαρές αλλαγές και προσθήκες στα κτίρια των υδροπάρκωντος αναστηριαού.

οι κύριες ανθρώπινες δραστηριότητες είναι η κτηνοτροφία, η αλιεία και το κυνήγι.

- > κατάλυμα για κτηνοτρόφους και φύλακες
- > παροχή ρεύματος με φωτοβολταϊκά
- > νερό όχι πόσιμο
- > ακολουθούν τα χαραγμένα μονοπάτια
- > απόνεμα σε ύψωμα

καίλα >>

δεξαμενή >>

διαδρομές, χάραξη βρόχινου νερού >>

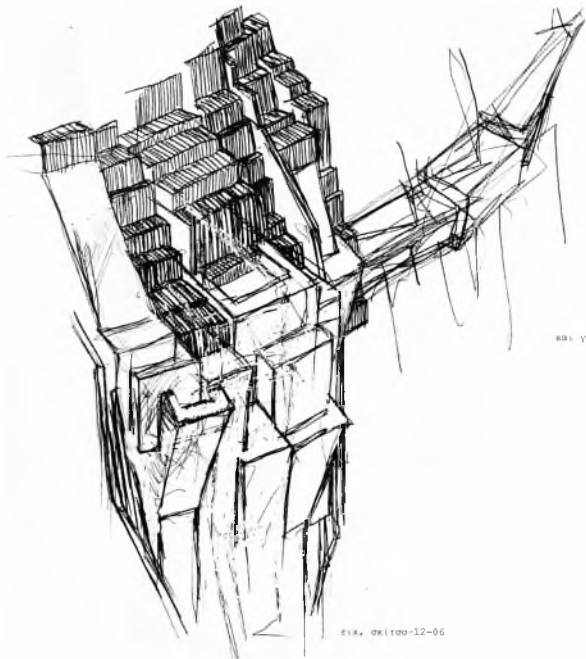
σταθμός, νερό που λιμνάζει, συνέχεια μορφής >>

εικ. οπίτι-δεξαμενή

ΕΙΚ. ΟΙΚΙΣΜΟΣ,

Κατάκλιτρο, κλουβιά για τις δοκιμασίες, δεξαμενή για συγκέντρωση βροχίνου νερού, δεξαμενή 2,
 δημιουργία πρόσθετων εγκαταστάσεων με επιφάνεια αυτοβολταίων.

εικ. σκίτσο-12-06

04.03 Παρατηρητήρια

Τα παρατηρητήρια ακολουθούν το ανάγλυφο της πλαγιάς και διατάσσονται κλιμακωτά.

Διατηρούν ανοιχτά περάσματα εισόδου και εξόδου.

Ανοιχτά κάδρα κορυφών από τη μεριά της εισόδου

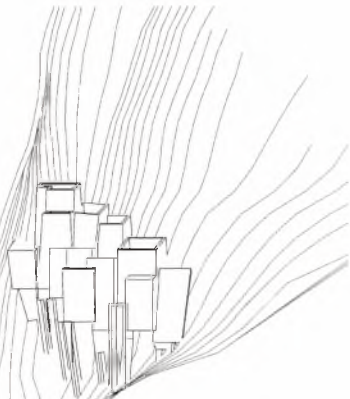
και γραμμής του ορίζοντα ουρανού και θάλασσας στις εξόδους αντίστοιχα.

Για να παραχθεί χώρος και οργάνωση από το διάγραμμα κίνησης έπρεπε να αναπτυχθεί ένα κατασκευαστικό σύστημα από την ίδια την επιφάνεια. Η επίλυση έγινε με το να κατασκευαστεί σαν ένα φύλλο χαρτονιού, χρησιμοποιώντας κυματιστή επιφάνεια μεταξύ δύο επιπέδων. Το δίπλωμα θα γινόταν πυκνότερο σε περιοχές που είχαν ανάγκη μεγαλύτερης αντοχής.

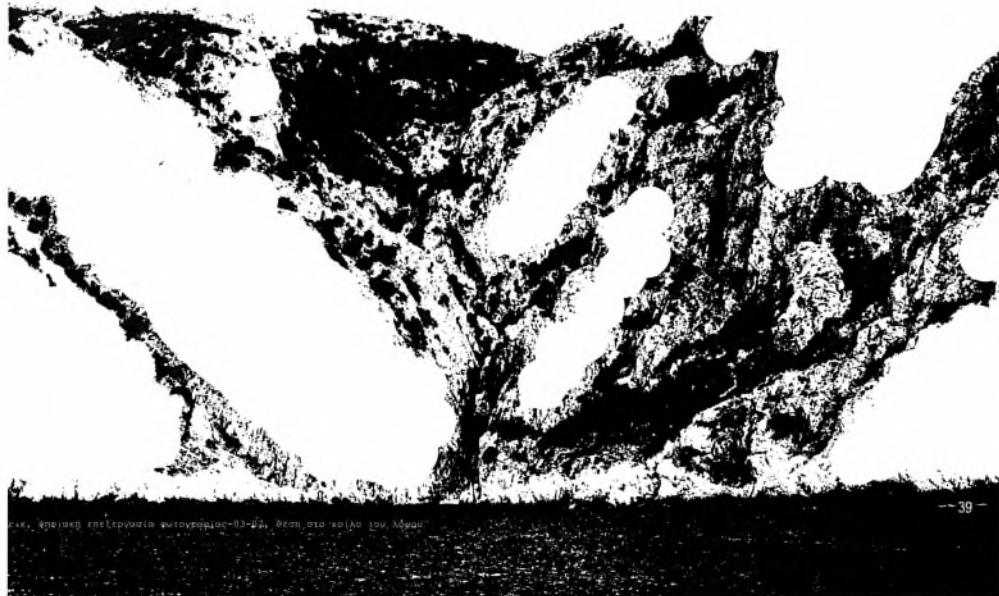
ένα κομμάτι χαρτί μπροστά στο παράθυρο <

ε.κ., σχεδιαστικές προσεγγίσεις, ψηφιακό μοντέλο-12-86, εξωτερική-εσωτερική όψη

ε.κ., όψη παρατηρητρίων

Εικόνα, θρυμματική επεξεργασία φωτογραφίας 03-02, θέση στο κοίλο του Αδάμου

ανάγκη να γεμίσουν οι εσχατές διαμορφωμένες από την πάροδο του χρόνου <

από τις πορείες του βρόχινου νερού και να δημιουργηθούν νέες <

while there is a quality of spaciousness about the picture,

the space itself seem compressed and compact,

almost like a wall,

and the meadow frames the view and throws the restless gaze back onto it-

self.

Space becomes a surface divided into two nearly equal parts,

light and darkness,

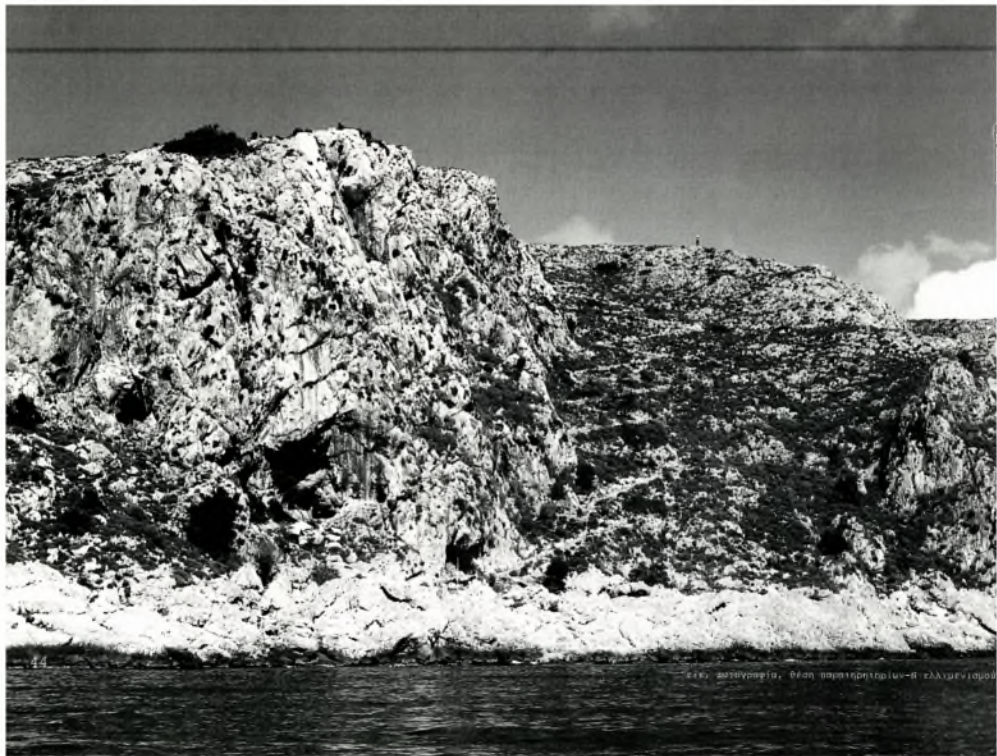
top and bottom

Ακολουθώντας τη χαρακτηρισμένη διαδρομή
νότια του οικισμού, πριν ξεκινήσει η κάρδαρος
στο απόκερνο μονοπάτι που δεσπόζει την περιοχή,
σε πλάτωμα βρίσκεται πηγή.
Το μονοπάτι συνοπιά τα παρατηρητήρια στην κορυφή του λόφου
και καταλήγει στο σημείο του νότιου ελλειψισμού.

εικ. ασπρωγιά, όσον παρατηρητήριο-8 ελλάς/εικόνα

Πτυχωσεις

04.04 Διαδρομές . Μονοπάτια

το σωμα κινείται στο νησί <

ακολουθεί τα μονοπάτια η όχι <

Σύμφωνα με τη θεωρητική προσέγγιση
του Gilles Deleuze,

η πύκνωση αναφέρεται στη χωρίς τέλος
διαδικασία της εξέλιξης, όχι στην πράξη της
απερίσπαστης, αλλά στη δημιουργία συνέχειας.

Αναπτύσσει και αναλύει μια νέα κατάσταση του
αντικειμένου, η οποία δεν αναφέρεται πλέον σε ένα
στατικό σχήμα χώρου,

αλλά σε μια χρονική διαμόρφωση που υπονοεί τόσο τις αρχές της συνεχόμενης
μεταβολής της ύλης, όσο και μια συνεχόμενη εξέλιξη, αναντίληψη της μορφής.

Αυτά τα μη στατικά σημεία είναι ικανά να διαχειρόσουν δυνάμεις, μετασχηματίζοντας
το μέγεθος και καταμερίζοντας τη στρωφή και τη θέση το ένα του άλλου μέσω στο

χρόνο.

Στις πρωταρχικές δράσεις πύχωσης, μπορεί το πτυχωτό ανάπτυγμα να εκτιμηθεί ως ένα

απλό διάγραμμα.

Τα διαγράμματα αυτά ακολουθούν τους όρους που ανέπτυξε ο Deleuze,

με βάση κάποια από τα γνωρίσματα του Baroque,

τα οποία σηματοδοτούν την κατανόηση της πύχωσης ως στοιχείο που μπορεί να

τροφοδοτήσει τη σκέψη της αρχιτεκτονικής.

Τα γνωρίσματα αυτά αφορούν εν συντομία:

την πύχωση ως έκφραση μιας χωρίς τέλος διαδικασίας εξέλιξης <

την αμσέχηση του κεντρικού με το εξωτερικό <

την σσσχέση του επάνω και του κάτω <

Η χωρίς τέλος διαδικασία της πύχωσης,
διαχωρίζει ή κινείται μεταξύ όφης και κλειστού δωματίου, του μέσα και του έξω.

Με τη διαίρεση σε πτυχές, το δίπλωμα επεκτείνεται και στις δύο πλευρές, συνδέοντας ψηλότερα επίπεδα με άλλα χαμηλότερα

> το ξεδίπλωμα, την εκ-δίπλωση, όχι σαν αντίθετο του διπλώνω, αλλά ως συνέχεια αυτής της πράξης

ΥΦΕΣ

Ανάλογα με την αντίσταση του κάθε υλικού, εμφανίζεται ένας συγκεκριμένος τρόπος με τον οποίο ένα υλικό διπλώνεται.

Ο τρόπος αυτός συνιστά τη μορφή του.

Η επαναλαμβανόμενη πτύχωση μιας επιφάνειας, εξελίσσει τις αρχικές διαμορφωτικές αντιδράσεις,

αναπτύσσοντας κάποιες βασικές τεχνικές.

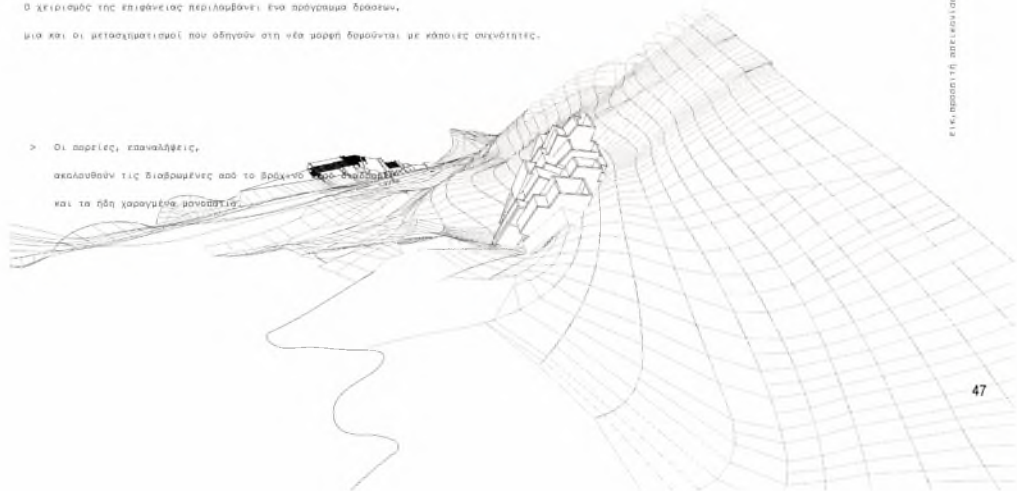
Ο χειρισμός της επιφάνειας περιλαμβάνει ένα πρόγραμμα δράσεων,

μια και οι μετασχηματισμοί που οδηγούν στη νέα μορφή δομούνται με κάποιες συχνότητες.

> Οι παρείες, επαναλήψεις,

ακολουθούν τις διαμορφώσεις από το βράχνο του ανατολίτη

και τα ήδη χαραγμένα μονοπάτια

Η διαδοχή των μετασχηματισμών αυτών, μπορεί να θεωρηθεί ως η γενετική διαδικασία της μορφής .

Η κατανόηση και η ανάπτυξη της, υπερβαίνει τη μοναδικότητα του αντικειμένου, δημιουργώντας την προϋπόθεση για ελήθος παρόμοια, αλλά διαφορετικά μεταξύ τους αποτελέσματα.

04.05.Νότιος ελλιμενισμός

Η γήινη επιφάνεια ως ουσιώδες συντακτικό στοιχείο σε κτίσματα που δεν

επιβάλλονται,

αλλά «ξεδιπλώνουν το έδαφος»,

που υποτάσσονται «στην πραγματικότητα της γης»:

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

ΤΙΤΛΟΣ

ΔΙΕΞΗ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΔΑΝΕΙΖΟΜΕΝΟΥ

28 7 71

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Τηλ: 24210 06300-1

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

004000085444

